

EL NOU PLA ESTRATÈGIC CONJUNT PREPARA LA GUERRA AMB EL MARROC

¿Té Espanya la bomba atòmica?

El passat dia u, *The Washington Post* assenyalava: «el món ha aconseguit un notable èxit en la prevenció de l'extensió de les armes nuclears. A més dels vuit països que en tenen o poden tenir-ne, n'hi ha uns altres quinze que tenen la capacitat industrial per fabricar-la», entre els quals hi ha, ben segur, l'Estat espanyol

V. Partal

L'aprovació, durant els mesos de l'estiu, del nou Pla Estratégic Conjunt de les forces armades espanyoles ha tornat a actualitzar el sempre latent contenciós hispano-marroquí per les ciutats de Ceuta i Melilla.

La nova disposició territorial de l'exèrcit espanyol, consagrada pel PEC, no deixa lloc a dubtes: per als estrategues espanyols, l'amenaça exterior a la seguretat de l'estat més important —i quasi l'única— provindrà del Magrib. Del Marroc i potencialment de Líbia. La conclusió és lògica

i implica preparar-se per repel·lir la possible agressió.

En el camp estrictament militar, es tracta de dotar-se d'un instrument capaç de prendre represàlies contra qualsevol atac i invertir la situació de tal manera que en poques hores el país agressor esdevinga agredit i tinga, així, interès a signar la pau. O bé, senzillament, que coneixedor de la seua inferioritat no s'atrevesca a atacar.

Durant les discussions del PEC s'enfrontaren dues concepcions sobre quin havia de ser aquest instrument de dissuasió. D'una banda, es parlava de la potenciació de l'exèrcit de l'aire i, de l'altra, d'una millora im-

portant del de terra. Narcís Serra, «que ha seguit ben de prop la guerra de les Malvines», en paraules del cap d'una unitat d'elit, es tomba per aquesta darrera solució.

Un decantament que s'ha vist traduït sobre el nou mapa militar espanyol. Un mapa que conforma un exèrcit amb 35.000 professionals i catorze brigades, abocat a cobrir el sud i el sud-est de la península abans de 1990.

Aquestes brigades —grans concentracions de tropes i armament— quedarien agrupades en sis divisions. Tres tindran al seu càrrec la defensa de l'estret de Gibraltar i concentraran el màxim del poder ofensiu espanyol.

Són la «Guzman el Bueno», a Andalusia; la «Maestrazgo», al País Valencià, i la «Brunete» (a la qual es sumarà la Brigada Paracaigudista), entre Extremadura i Madrid.

De fet, a part d'aquestes, només queden dues divisions de muntanya en la frontera francesa (la «Urgell» i la «Navarra») i una Brigada aero-transportable, amb base a Lleó i disposada a reforçar les anteriors.

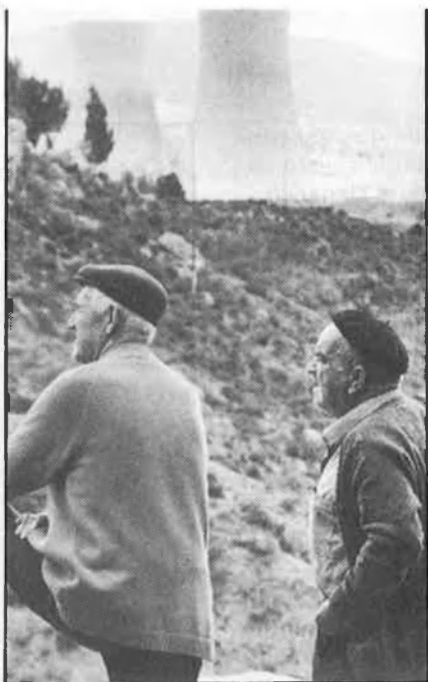
De totes, la «Guzman el Bueno», desplegada en la Regió Sud, serà l'única que comptarà amb tres brigades, i esdevindrà, sense dubtes, la més potent de l'exèrcit. Aquesta divisió comptarà, a més, per primera vegada a l'Estat espanyol, amb míssils antiaeris de baixa cota (per a avions en vol baix) Roland.

Paral·lelament a aquest reforçament de l'exèrcit de terra s'invertiran noranta mil milions de pessetes en la defensa antiaèria. Principalment, a través de l'adquisició, ja aprovada pel Consell de Ministres, de míssils terra-aire Aspide, per a la protecció immediata d'aeroports i centres d'interès vital, i de la potenciació de les actuals bateries de míssils Roland, Nike-hercules i Hawk —aquests dos darrers instal·lats en el camp de Gibraltar i de llarg abast.

També el sistema de radar serà millorat, tot i que la pretensió de l'exèrcit de l'aire d'aconseguir avions de reconeixement AWACS sembla plantejar excessives dificultats econòmiques i polítiques.

Malgrat totes aquestes millores, s'estima que un conflicte armat amb l'Àfrica del nord implicaria en unes poques hores la destrucció de tres pics o radars d'alerta i control, i grans danys en distints aeroports del sud i del sud-est, entre els quals hi ha el de Manises.

El Marroc, Algèria i Líbia comptaran amb trenta-nou esquadrans d'avions de combat l'any 1990, mentre que Espanya només en tindrà set. Tal com s'han desenvolupat els darrers conflictes bèl·lics, tres hores

Els residus nuclears serveixen per a fabricar la bomba.

serien suficients per decidir el curs de la guerra en un sentit o en un altre, en funció de la batalla aèria. El panorama per a l'exèrcit espanyol —tenint en compte això— no és gens agradable.

Recuperar la Legió

L'evident inferioritat aèria espanyola intentarà ser contrarestada amb la creació d'una Força d'Intervenció Ràpida que tindria com a

missió principal infiltrar-se en territori marroquí i ocupar-ne algunes de les ciutats claus. En aquest sentit, algunes unitats d'elit de l'exèrcit estudiarien amb assiduitat geografia del Marroc.

Narcís Serra reconegué, davant la inoperant Comissió de Defensa del Congrés, el passat dotze de març, la

creació d'aquesta Força d'Intervenció Ràpida, que integraria i potenciarà especialment la legió, un cos que Gutiérrez Mellado no s'atreveix a tocar i que ara «ha descobert» el ministre socialista.

La nova legió veurà com es mecanitza la seua bandera instal·lada a Ceuta i com es potencia el IV Tercio, amb carros de combat Lince. La creació d'una Bandera d'Operacions Especials paracaigudista, dotada amb el més sofisticat material, completará la nova cara del cos «fundat» per Franco.

Però la pregunta es manté en l'aire. A pesar d'aquest reforçament —d'altra banda contrari a la lògica de l'OTAN—, ¿podria Espanya aguantar un atac marroquí, o conjunt del Marroc i Líbia, per recuperar les ciutats de sobirania espanyola en el nord d'Àfrica?

Difícilment. I més quan la posició dels Estats Units és de suport al Marroc en les seues reivindicacions territorials. I, en aquest cas, ¿pot permetre's Espanya la pèrdua de Ceuta i Melilla? ¿Què signifiquen realment aquestes dues ciutats?

Segurament —o d'una manera molt principal— només un bastió polític. Avui, amb les noves tecnologies, les dues ciutats ja no són im-

Enclaus armamentístics a l'Estat espanyol.

prescindibles per al control de l'estret de Gibraltar i, encara menys, amb l'entrada de l'estat espanyol a l'OTAN, que podria acabar amb el contenciós hispano-britànic pel penyal a mitjà termini.

La seua pèrdua, tanmateix, podria ser un colp dur per al nacionalisme espanyol, que ha llançat massa llenya al foc de l'espanyolitat per a poder-se'n retirar ara discretament. Salvaguardar l'espanyolitat de Ceuta i Melilla és una consigna compartida —amb matisos— per totes les forces polítiques importants de l'estat.

Aquesta salvaguarda només pot venir a través d'una guerra precedida per una agressió marroquí o establint uns dissuasius eficients. Una dissuasió que l'actual exèrcit espanyol proporciona amb moltes dificultats, si no és que...

Un objectiu: dissuadir

Si no és que entre els plans immediats del Ministeri de Defensa es contemple l'adquisició d'armament atòmic, una adquisició que s'ha buscat durant anys i que sembla no situar-se massa lluny.

El Partit Socialista Obrer Espanyol havia anunciat, durant la darrera campanya electoral, la decisió de paralitzar el «mapa nuclear-militar» i d'«estudiar favorablement» l'oportunitat de ratificar el Tractat de No-Proliferació d'Armament Nuclear.

El reforçament de l'exèrcit de terra, un objectiu

Una redacció calculada que féu pensar aleshores que el futur govern socialista estaria disposat a signar-lo.

Però l'evolució del PSOE pel que fa al TNP —el Tractat que prohibeix la transferència d'armes, tecnologia o elements nuclears de tipus militar als països que no en tenien en 1968— ha estat una de les més cridaneres en matèria de política exterior.

L'1 de desembre de 1982, en el debat d'investidura, el recent nomenat president del govern, Felipe González, afirmava ser «personalment» favorable a la signatura del tractat, però que pensava intentar abans «tenir les garanties que aquesta signatura no s'utilitze contra el necessari abastament de subministrament.»

Mesos després, amb ocasió de l'ingrés de l'Estat espanyol a l'Euratom i quan els membres d'aquest organisme insistien en la conveniència de la signatura del TNP, el rebuig del govern de Madrid ja era explícit, en base al fet que implicaria una cessió de sobirania. Era al juliol de 1983 i, pel setembre —durant la presentació del famós *decàleg* sobre política exterior—, l'ambigüitat calculada del PSOE tornava a funcionar, amb l'anunci que «NO s'exclou la consideració de la signatura del TNP en el futur.»

Al gener de 1985 tot sembla haver-se aclarit ja. Felipe González, durant un programa televisiu, acusa amb ve-

hemència el Tractat de No-Proliferació Nuclear de ser «una de les majors hipocresies del món». «Jo no vull fabricar armes nuclears —afirmà González—, però no accepte que se m'humilie». Una frase amb moltes lectures.

La geografia de la bomba

Tres serien els principals centres implicats en la possible fabricació de la bomba espanyola. El primer, i el més important, va ser paralitzat pel govern González només assumir el poder. Una paralització que (a la vista de l'evolució de la seua doctrina nuclear) no té per què ser eterna.

Es tracta del Centre d'Investigació Militar de Cubo de la Solana, en la província de Sòria, el qual, segons tots els indicis, semblava perfilar-se com el laboratori del projecte i la instal·lació més directament implicat en la fabricació de la bomba.

Els altres dos centres, lligats d'una manera o d'una altra al projecte, són el Reactor Experimental «Juan Vigon», en el qual treballen un equip de científics de la Ciutat Universitària de Madrid, i el Centre de Tractament de Residus Nuclears, de recent creació i on ja van a parar els de la central nuclear d'Ascó.

La funció d'aquest centre és la de separar els distints materials que componen els residus, de manera que els que encara siguin profitables

Els silencis d'un conflicte

Tensions a Ceuta i Melilla

Ceuta i Melilla no són les basses d'oli que aparenten ser. El silenci i la incomprensió d'alguns fets els ha donat una imatge de pocs problemes que no respon exactament a la realitat. Una breu cronologia és prou per adonar-se'n.

Durant la polèmica descolonització del Sahara Occidental i coincidint amb l'enduriment de les posicions marroquines, apareix un *Movimiento para la Liberación de Sebta*, que es farà responsable de l'explosió de diversos artefactes en la ciutat.

EN 1978 diverses conferències africanes estudien el problema de les dues ciutats, mentre Espanya inicia un projecte de «honkongització», creant comunitats autònomes i tallant la «invasió pacífica» de ciutadans marroquins que s'hi assenten cada volta més.

A l'octubre de 1980 tornen a esclatar artefactes del MLS a Ceuta. A l'any següent es distribuirà un manifest del mateix moviment entre la població àrab.

Per l'abril de 1982 tenen lloc diversos enfrontaments racials entre ceutis espanyols i musulmans, i una forta controvèrsia entre aquests sobre la seua possible adhesió a l'MLS.

A Melilla, la presència àrab augmenta i es comença a parlar de la «Marxa de la tortuga». La creació de l'associació *Terra Omnium*, a la qual es vinculen dirigents àrabs del PSOE local, provoca fortes tensions que acabaran amb l'expulsió d'alguns d'ells del partit. A final d'aquest estiu, la presència de dues parades musulmanes en la fira de Melilla ha provocat incidents i l'expulsió per les autoritats espanyoles d'un nombre indeterminat d'àrabs. □

Serra ha descobert, de nou, la legió, preparada per a una acció «d'elit» al Marroc

tornen a les centrals nuclears i els altres siguen traslladats al cementeri nuclear d'El Gabriel, a Còrdova, on seran soterrats.

Aquesta operació era realitzada fins ara en l'estranger i planteja un interrogant important: ¿què es fa exactament amb el plutoni?

«El plutoni és un element que no té cap valor per a les centrals actualment en funcionament a l'Estat espanyol. Hi ha països on funcionen unes centrals de la classe *supergenerador* que sí que s'alimenten d'urani i a les qual aquesta part dels residus in-

teressaria. Però l'Estat espanyol no té intencions de construir-ne. En aquest cas, el plutoni només pot interessar per a emmagatzemar-lo, de cara a la fabricació de la bomba atòmica».

Aquesta opinió d'un prestigiós ecòleg va ser consultada per EL TEMPS a la Junta d'Energia Nuclear, la qual afirmà que no tenia res a dir sobre el tema, després de posar tota una pila de dificultats i entrebancs a la consulta.

Cal ressenyar finalment l'ús —denunciat internacionalment— per Es-

panya d'instal·lacions no subjectes a inspecció internacional i les declaracions del professor Angel Viñas, assessor executiu del ministre d'Afers Exteriors, el qual, en un estudi sobre Espanya i el TNP publicat pel prestigiós Institut Internacional d'Investigacions sobre la Pau d'Estocolm, afirmava que «la no-signatura del TNP és un dels possibles factors dissuasoris d'Espanya enfront de possibles conflictes en la Mediterrània occidental i al nord d'Àfrica».

Una dissuasió que només si l'amenaça és real serà efectiva.